

## Statskonsulenternes Indberetninger for Aaret 1938.

### II.

#### Beretning fra Statskonsulent Niels Balle.

Interessen for Traktorer har i de senere Aar været stigende, hvilket iøvrigt ogsaa fremgaar af Statistiken for Import, der viser følgende Tal:

1935	—	149	Stk.
1936	—	164	»
1937	—	272	»
1938	—	457	»

Alene af den Grund var det opportunt, at Statens Redskabsudvalg i 37 og 38 lod afholde Hovedprøver med Traktorer, men Prøverne var desuden denne Gang særlig paakrævede, fordi Diesltraktorer for første Gang var med i disse. Desværre holdt vore største Traktorfirmaer sig dog tilbage fra Deltagelsen, saa en helt tilfredsstillende Sammenligning mellem den almindelige Benzin-Petroleumstraktor og Diesltraktoren fik man ikke.

Alligevel gav Prøverne mange interessante og værdifulde Oplysninger. Disse er meddelt i Redskabsudvalgets 82. Beretning.

Trods mange Profetier om det modsatte synes Landelektricitetsværkerne for Jævnstrøm som Helhed at klare sig godt — Forbruget stiger, der anskaffes nye og stedse større Maskiner og Priserne for Strøm sættes ned. Undertiden leveres teknisk Strøm til meget lave Priser. Ved Nyanskaffelser er der stor Interesse for Indførelsen af automatisk Hastighedsregulering af Motoren med tilsvarende automatisk Spændingsregulering samt Dobbeldynamo. Foruden Lettelse for Betjeningsmandskabet opnaas der derved et mindre Forbrug af Brændsel, og man skaaner Batteriet. — I et enkelt Tilfælde har man endogsaa helt erstattet Batteriet med et lille hurtiggaaende, automatisk styret Dieselaggregat, der gaar uden Tilsyn de 4 à 6 egentlige Nattimer. Spørgsmaalet er dog, om de uundgaelige Belastningsvariationer tilstrækkelig hurtigt kan modvirkes af den automatiske Regulering? Med Sikkerhed lader Spørgsmaalet sig endnu ikke bevare, og man maa vist sige, at Automatiken paa dette Felt endnu er paa Forsøgsstadiet.

Anderledes stiller Forholdene sig indenfor Køletekniken, her er de automatiske Anlæg allerede de almindeligste, særlig hvor der er Tale om smaa Anlæg. Dette gælder ikke mindst for Mejerierne, hvor man i stigende Grad gaar fra Dampdrift til elektrisk Drift og samtidig indfører smaa automatiske Køleanlæg i Stedet for de store dampdrevne.

Ogsaa i det forløbne Aar har en væsentlig Del af min Tid været optaget af Undervisning, samt af Tilrettelæggelse og Ledelse af Undervisning. Foruden min Undervisning med Øvelser for Landbrugs- og Mejeribrugsstuderende paa Landbohøjskolen, har jeg saaledes planlagt, ledet og undervist ved Kursus i Maskinbrug for Landmænd, hvilket Kursus i Aar maatte dubleres, samt ved Motor- og Traktorkursus og ved Motorkursus for Fiskere. Jeg har endvidere undervist ved en Række forskellige Kursus paa Teknologisk Institut, samt undervist i Maskinkørelse paa Farmaceutisk Lærestanstalt.

Endelig har jeg undervist ved et Par Traktorkursus i Aarhus og ledet et Kursus hos Konsulent *Larsen-Ledet* i Grenaa.

Af Konsultationer har der atter i Aar været mange, og de har som sædvanlig været af et meget forskelligt Indhold og Omfang. Hyppigst har Spørgsmaalene vel nok omhandlet Motorer og Traktorer, men Spørgsmaal om Kølemaskiner, Pumpeanlæg, Transmissioner, Motorsprøjter, Dampanlæg og Malkemaskiner forefalder ogsaa — ikke mindst om de sidste faar jeg mange Henvendelser, men her maa jeg give blankt op. Langt de vigtigste, og de der tager mest Tid, er dog Konsultationer vedrørende Anskaffelse og Afprøvning af Motorer m. m. til Elektricitetsværker, og af saadanne har jeg atter i Aar haft en Del.

Af andre Arbejder, der lægger Beslag paa en Del Tid, kan nævnes Opfindelser og Brandsager. — De første er næsten altid haabløse, fordi Opfindere efter mine Erfaringer som Regel mangler to vigtige Ting, nemlig Penge og elementære fysiske Begreber. — At forklare en fattig Mand, at den Idé, som han har tumlet med i aarevis og ofret sine fattige Skillinger paa, er ganske umulig, er om end nyttig — ikke nogen fornøjelig Opgave.

Hvor det drejer sig om Brande, der formodes opstaaet fra Transmissioner, bliver Sagerne ofte af stedlige Myndigheder indsendt til mig til Udtalelse, og jeg faar herigennem rig Lejlighed til at undre mig over den Letsindighed, hvormed Transmissioner ofte behandles indenfor Landbruget.

Blandt forskellige Prøver og Bremseforsøg, som jeg har foretaget i Aarets Løb, er der særlig Grund til at nævne en lang Række Forsøg med en Traktorkarburator for Solarolie — Forsøgene er endnu ikke afsluttede — samt nogle Forsøgsrækker for at bestemme Trækkevne, Nyttevirkning, Slip o. l. af de i den senere Tid saa ofte